

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET MEDIĆ PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 49916/07)

PRESUDA

STRASBOURG

26. ožujka 2009.

U predmetu Medić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Anatoly Kovler , *predsjednik*,

Nina Vajić,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

George Nicolaou, *suci*,

i André Wampach, *zamjenik tajnika Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 5. ožujka 2009. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 49916/07) protiv Republike Hrvatske što ga je 11. listopada 2007. godine hrvatski državljanin, g. Šime Medić ("podnositelj zahtjeva") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Dana 17. lipnja 2008. predsjednik Prvoga odjela odlučio je Vladu obavijestiti o zahtjevu. Isto je tako odlučeno istovremeno ispitati dopuštenost i osnovanost zahtjeva (članak 29. stavak 3.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva rođen je 1950. godine i živi u Zadru.

5. Dana 3. lipnja 1994. godine podnositelj zahtjeva zatražio je ovrhu pravomoćne presude Općinskoga suda u Omišu, kojom je izvjesnom N.B.-u bilo naloženo da mu isplati određeni iznos novca. Dana 14. rujna 1994. godine doneseno je rješenje o ovrsi toga sadržaja. Rješenje o ovrsi trebalo je provesti prodajom nekretnine u vlasništvu N.B.-a na javnoj dražbi. Dana 26. ožujka 1996. godine određena M.B. prigovorila je ovršnom postupku tvrdeći da je ona suvlasnica nekretnine o kojoj se radi. Općinski sud uputio je M.B.-a da pokrene građanski postupak vlasničkom tužbom nakon čega je Općinski sud prekinuo ovršni postupak do ishoda ovoga građanskoga postupka.

6. Dana 9. svibnja 1996. godine M.B. je pokrenula građanski postupak pred istim Općinskim sudom protiv podnositelja zahtjeva i nekih drugih osoba, tražeći od suda da ovrhu proglasi nedopuštenom.

7. Dana 9. prosinca 1996. godine N.B. je podnio zasebnu građansku tužbu pred Općinskim sudom u Omišu protiv podnositelja zahtjeva i nekih drugih osoba, također tražeći da sud ovrhu proglasi nedopuštenom.

8. U građanskom postupku koji je pokrenula M.B. Općinski sud u Omišu donio je presudu dana 3. ožujka 1999. godine, koju je Županijski sud u Splitu ukinuo 6. veljače 2004. godine i predmet vratio na ponovno suđenje.

9. Podnositelj zahtjeva je dana 1. srpnja 2004. godine podnio ustavnu tužbu zbog duljine ovršnog postupka.

10. U građanskom postupku koji je pokrenula M.B. općinski sud donio je rješenje da je tužba povučena 18. svibnja 2005. godine. Ova je odluka postala pravomoćna 10. lipnja 2005. godine.

11. U građanskom postupku koji je pokrenuo N.B. dana 12. rujna 2005. godine općinski sud je odlučio da je tužba povučena. N.B. je uložio žalbu i predmet je proslijeđen Županijskom sudu u Splitu kao žalbenom sudu.

12. Dana 29. ožujka 2006. godine Ustavni sud je utvrdio povredu prava podnositelja zahtjeva na suđenje u razumnome roku. Dosudio mu je naknadu u iznosu od 7.800 HRK, te je također naložio Županijskom sudu u Splitu da u najkraćem mogućem roku, najkasnije šest mjeseci nakon objave odluke Ustavnoga suda u Narodnim novinama, donese odluku u građanskoj parnici koju je pokrenuo N.B. koja se odnosi na dotični ovršni postupak. Isto je tako naložio Općinskom sudu u Omišu da završi ovršni postupak u najkraćem mogućem roku, najkasnije šest mjeseci nakon što navedena odluka Županijskog suda u Splitu postane pravomoćna. Odluka Ustavnog suda objavljena je u Narodnim novinama 19. travnja 2006. godine.

13. U građanskom postupku koji je pokrenuo N.B. Županijski sud je dana 26. svibnja 2006. godine vratio predmet Općinskom sudu u Omišu, uz uputu da općinski sud treba podnesak pod nazivom „žalba“ ispitati kao prijedlog za povrat u prijašnje stanje. Općinski sud je prihvatio taj prijedlog i održao ročišta 12. travnja, 22. svibnja te 5. i 21. lipnja 2007. godine. Dana 29. lipnja 2007. godine odbio je tužbeni zahtjev. Ova je presuda postala pravomoćna 8. siječnja 2008. godine.

14. Dana 5. svibnja 2008. godine podnositelj zahtjeva zatražio je od Općinskog suda u Omišu nastavak ovršnog postupka. Dana 8. srpnja 2008. održano je ročište, a prvo dražbeno ročište zakazano je za 21. listopada 2008. Izgleda da postupak još uvijek traje.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

15. Podnositelj zahtjeva prigovara da je duljina ovršnog postupka premašila zahtjev razumnoga roka iz članka 6., stavku 1. Konvencije, čiji mjerodavni dio koji glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

16. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

17. Vlada je tvrdila da je Ustavni sud prihvatio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva, utvrdio povredu njegovoga ustavnog prava na suđenje u razumnom roku te mu dosudio odgovarajuću naknadu. Stoga je povreda zbog koje prigovara ispravljena pred domaćim vlastima zbog čega je podnositelj izgubio svoj položaj žrtve.

18. Podnositelj je odgovorio da ga se još uvijek može smatrati žrtvom povrede zbog koje prigovora.

19. Sud na početku bilježi da je ovaj predmet, u kojemu se radi o duljini ovršnog postupka koji je podnositelj zahtjeva pokrenuo 1994. godine, u bliskoj vezi s duljinom dva građanska postupka koja su 1996. godine pokrenuli M.B. odnosno N.B. Sud nadalje bilježi da su u

vrijeme donošenja odluke Ustavnoga suda ovršni postupak i građanski postupak koji je pokrenuo N.B. već trajali sedam godina i tri mjeseca nakon što je Hrvatska ratificirala Konvenciju, time da je datum ratifikacije 5. studeni 1997. godine. Građanski postupak koji je pokrenula M.B. završen je 10. lipnja 2005. godine. Glede duljine ovršnoga postupka koji je pokrenuo podnositelj zahtjeva pravična naknada koju mu je dosudio Ustavni sud zbog prekomjerne duljine ne odgovara onome što bi mu Sud vjerojatno dosudio na temelju članka 41. Konvencije za isto razdoblje, time da je nužno uzeti u obzir činjenicu da je ovršni postupak određeni broj godina bio prekinut, do rješenja dva s njime povezana građanska postupka. Stoga se ta naknada ne može smatrati odgovarajućom u okolnostima ovoga predmeta (vidi načela utvrđena sudskom praksom Suda u predmetima *Cocchiarella v. Italy* [GC], br. 64886/01, §§ 65.- 107., ECHR 2006 ili *Scordino v. Italy (br. 1)* [GC], br. 36813/97, §§ 178-213, ECHR 2006 - ...). U takvim okolnostima, u odnosu na razdoblje obuhvaćeno utvrđenjima Ustavnoga suda, podnositelj zahtjeva nije izgubio svoj položaj žrtve u smislu članka 41. Konvencije.

20. Sud nadalje bilježi da je postupak još uvijek u tijeku i stoga je pozvan ispitati ukupnu duljinu postupka.

21. S obzirom na naprijed navedene činjenice Sud smatra da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Također primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

22. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je duljina postupka o kojemu se radi u velikoj mjeri premašila zahtjev razumnoga roka.

23. Vlada tvrdi da je predmet složen i da je duljina postupka ovisila o rješenju dva povezana građanska postupka. Nadalje tvrde da domaći sudovi nisu uzrokovali nikakve nepotrebne odgode.

24. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na slijedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, između mnogo drugih pravnih izvora, predmet *Frydlender v. France* [GC], br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII).

25. Sud smatra da je razdoblje koje treba razmotriti u odnosu na ovršni postupak počelo 6. studenog 1997. godine, dan nakon stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Hrvatsku. Međutim, pri ocjeni razumnosti vremena koje je proteklo nakon toga datuma treba voditi računa o stanju postupka u to vrijeme. S tim u vezi Sud primjećuje da je ovršni postupak počeo 3. lipnja 1994. godine, kad je podnositelj zahtjeva podnio svoj prijedlog za donošenje rješenja o ovrši. Dakle, postupak je prije ratifikacije trajao oko tri godine i pet mjeseci. Ovaj postupak još traje. Dakle, ukupno traje više od četrnaest godina, od čega je više od jedanaest godina nakon ratifikacije Konvencije.

26. Nadalje, Sud smatra da je u okolnostima ovoga predmeta mjerodavna i duljina dva s njime povezana građanska postupka, jer je ovršni postupak koji je pokrenuo podnositelj zahtjeva prekinut kroz produljeno razdoblje, do rješenja tih građanskih postupaka. S tim u vezi Sud bilježi da je građanski postupak koji je pokrenula M.B. protiv podnositelja zahtjeva trajao oko osam godina nakon ratifikacije, na dvije razine nadležnosti. Građanski postupak koji je pokrenuo N.B. protiv podnositelja zahtjeva trajao je oko deset godina nakon ratifikacije, na dvije razine nadležnosti.

27. Dakle, nakon što je ispitao sav materijal koji mu je dostavljen, Sud smatra da je u ovome premetu duljina ovršnog postupka bila prekomjerna i da nije ispunila zahtjev „razumnoga roka.“

28. U svjetlu gornjih razmatranja, Sud zaključuje da je došlo do povrede članka 6. stavka 1.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

29. Podnositelj zahtjeva također prigovara na temelju članka 13. Konvencije, uzetim zajedno s člankom 6., stavkom 1. Konvencije, da Županijski sud u Splitu nije postupio po nalogu Ustavnog suda da završi ovršni postupak u propisanom roku. Članak 13. glasi kako slijedi:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

30. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

31. Vlada je pozvala Sud da odbije ovaj prigovor s osnova što podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva. Tvrde da je podnositelj zahtjeva trebao podnijeti još jednu ustavnu tužbu, koja bi omogućila Ustavnom sudu da ocijeni značaj propusta Županijskog suda da postupi po njegovoj odluci.

32. Podnositelj zahtjeva nije se očitovao o tom pitanju.

33. U tom pogledu Sud upućuje na svoju presudu u predmetu *Vaney v. France* (br. 53946/00, st. 53., 30. studeni 2004.) gdje je, u kontekstu članka 6., st. 1. Konvencije odbio sličan prigovor o neiscrpljivanju koji je uložila Vlada, jer bi njegovim prihvaćanjem podnositelj zahtjeva bio uhvaćen u začarani krug, gdje bi nedostatak jednog pravnog lijeka stalno dovodio do nastanka obveze da se koristi drugi. Sud smatra da se ovakvo obrazloženje jednakom snagom primjenjuje i u kontekstu članka 13. u okolnostima kakve prevladavaju u ovome predmetu. Stoga prigovor Vlade treba odbiti.

34. Sud nadalje nalazi da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Također nalazi da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrđnje stranaka

35. Vlada je priznala da je Županijski sud u Splitu prekoračio rok zadan u odluci Ustavnoga suda. Međutim, smatraju da sam ovaj čimbenik ne bi mogao dovesti do zaključka da ustavna tužba nije bila djelotvorno pravno sredstvo u predmetu podnositelja zahtjeva.

36. Tvrđila je da su, na temelju Zakona o Ustavnom sudu sva državna tijela, uključujući i sudove, vezana odlukama Ustavnog suda i imaju dužnost provesti ih. Što se tiče okolnosti ovoga predmeta, Vlada je ponovila da je Županijski sud u Splitu poštovao rok koji mu je odredio Ustavni sud. Građanski postupak o kojem je riječ se tada nastavio pred Općinskim sudom i presuda u ovome postupku postala je pravomoćna 8. siječnja 2008. godine. Međutim, podnositelj zahtjeva je tek 5. svibnja 2008. godine zatraži nastavak postupka. Štoviše, činjenica da je predmet ovrhe bila nekretnina tražila je određeno vrijeme.

37. Podnositelj zahtjeva smatra da je sama činjenica što je općinski sud „ignorirao“ odluku Ustavnoga suda bila dovoljan pokazatelj da u Hrvatskoj ne postoji djelotvorno pravno sredstvo u odnosu na duljinu postupka u takvim okolnostima.

2. Ocjena Suda

38. Sud ponavlja da članak 13. jamči djelotvorno pravno sredstvo pred nacionalnim tijelom za navodnu povredu zahtjeva na temelju članka 6. stavka 1. za suđenje u predmetu u razumnome roku (vidi predmet *Kudła v. Poland* [GC], br. 30210/96, stavak 156., ECHR 2000-XI). Međutim, „djelotvornost“ „pravnoga sredstva“ u smislu članka 13. ne ovisi o izvjesnosti povoljnoga ishoda za podnositelja zahtjeva (vidi naprijed citirani predmet *Kudła*, stavak 157.).

39. Sud je već prihvatio da ustavna tužba Ustavnome sudu na temelju članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu predstavlja djelotvorno sredstvo za duljinu postupka koji je još u tijeku u Hrvatskoj (vidi predmet *Slaviček v. Croatia* (dec.), no. 20862/02, ECHR 2002-VII). U ovome je predmetu Ustavni sud prihvatio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva, utvrdio povredu njegovoga ustavnoga prava i dosudio mu naknadu. Sama činjenica da pravična naknada dosuđena podnositelju zahtjeva na domaćoj razini ne odgovara iznosu koje dosuđuje Sud u usporedivim predmetima ne čini to pravno sredstvo nedjelotvornim (vidi na primjer naprijed citirani predmet *Jakupović*, st. 28. i predmet *Rišková v. Slovakia*, br. 58174/00, st. 100., 22. kolovoz 2006.).

40. Međutim, Sud smatra da obveza država na temelju članka 13. obuhvaća i dužnost osigurati da nadležne vlasti izvršavaju pravna sredstva kad su dosuđena, te bilježi kako je već utvrdio povrede na temelju propuštanja države da poštuje taj zahtjev (vidi predmet *Iatridis v. Greece* [GC], br. 31107/96, st. 66., ECHR 1999-II). Za Sud bi bilo nezamislivo da članak 13. daje pravo na pravno sredstvo, i da ono bude djelotvorno, bez da štiti provedbu dosuđenih pravnih sredstava. Smatrati suprotno vodilo bi do situacija nespojivih s načelom vladavine prava koje su se države ugovornice obvezale poštovati kad su ratificirale Konvenciju (vidi, po analogiji, presudu u predmetu *Hornsby v. Greece*, od 19. ožujka 1997., *Reports of Judgments and Decisions* 1997-II).

41. Sud smatra da se tvrdnje Vlade u odnosu na odugovlačenja u postupanju po odluci Ustavnoga suda ne mogu prihvatiti, s obzirom na činjenicu da je odluka Ustavnoga suda donesena u ožujku 2006. godine i da je svrha određivanja rokova za završetak ovršnoga postupka o kojem je riječ i povezanih građanskih postupaka bila ubrzati provođenje rješenja o ovrši iz 1994. godine. Međutim, Sud primjećuje da je ovršni postupak još uvijek u tijeku. Stoga se Vladino objašnjenje ne može smatrati odlučnim u ovome predmetu. Osobito je, kako je već naprijed utvrđeno, naknada koja je dosuđena podnositelju zahtjeva bila nedostatna. Iako je istina da u pravilu taj čimbenik sam ne čini pravni lijek nedjelotvornim, Sud primjećuje da je u ovome predmetu bio osnažen propuštanjem nadležnoga suda da pravovremeno izvrši odluku Ustavnoga suda; time da se podrazumijeva da je prestanak povrede koja traje za Sud važan element prava na djelotvorno pravno sredstvo (vidi, implicitno, naprijed citirani predmet *Cocchiarella*, §74.).

42. Sud stoga smatra da se u ovome predmetu, gdje podnositelj zahtjeva nije primio dostatnu naknadu za neurednu duljinu ovršnoga postupka i gdje nadležni sud nije poštivao rok koji mu je bio zadan i stoga još nije proveo odluku Ustavnog suda, ne može tvrditi da je ustavna tužba kojoj je pribjegao podnositelj zahtjeva bila djelotvorno pravno sredstvo za duljinu tog postupka. Kombinacija ova dva čimbenika u osobitim okolnostima ovog predmeta učinila je inače djelotvorno pravno sredstvo nedjelotvornim.

43. Međutim, ovaj zaključak ne dovodi u pitanje djelotvornost pravnoga sredstva kao takvog niti obvezu podnošenja ustavne tužbe na temelju članka 63. Zakona o Ustavnome sudu, kako bi se iscrpila domaća pravna sredstva glede prigovora radi duljine postupka.

Stoga je u ovome predmetu došlo do povrede članka 13.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

44. Članak 41. Konvencije predviđa

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutar nje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

45. Podnositelj zahtjeva potražuje 510,542.80 hrvatskih kuna (HRK) na ime materijalne štete i 16,000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete.

46. Vlada je osporila te zahtjeve.

47. Sud ne nalazi nikakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i navodne materijalne štete. Stoga odbija taj zahtjev. S druge strane, Sud smatra da je podnositelj zahtjeva sigurno pretrpio nematerijalnu štetu. Presuđujući na pravičnoj osnovi, dosuđuje mu 3.650 EUR s toga osnova, uz sav porez koji bi mu mogao biti zaračunat.

B. Troškovi i izdaci

48. Podnositelj zahtjeva također potražuje 23.384 HRK na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i 4.500 HRK na ime onih nastalih pred Sudom.

49. Vlada osporava taj zahtjev.

50. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu svojih troškova i izdataka samo ukoliko je dokazao da su oni stvarno i nužno nastali i da su bili razumni s obzirom na količinu. Budući je u osnovi cilj predmeta podnositelja zahtjeva pred Ustavnom sudom bio ispraviti povredu Konvencije koja se navodi pred ovim Sudom, ovi domaći pravni troškovi mogu se uzeti u obzir kad se ocjenjuje zahtjev za naknadu troškova (vidi predmet *Scordino v. Italy (no. 1)* [GC], br. 36813/97, § 284, ECHR 2006-...), dok zahtjev za naknadu troškova povezanih s ostalim domaćim postupcima treba odbiti, jer tim postupcima nije bio cilj ispraviti povrede koje se navode pred Sudom. U ovome predmetu, uzevši u obzir informacije koje posjeduje i naprijed navedene kriterije, Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje iznos od 50 EUR na ime troškova i izdataka u postupku pred Ustavnim sudom. Glede postupka na temelju Konvencije, Sud smatra razumnim dosuditi podnositelju zahtjeva, kojega nije zastupao odvjetnik, iznos od 500 EUR.

C. Zatezna kamata

51. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* zahtjev dopuštenim;

2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije glede duljine ovršnog postupka;

3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 13. Konvencije;

4. *presuđuje*

(a) da tužena država treba podnositelju zahtjeva, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti slijedeće iznose koje treba pretvoriti u nacionalnu valutu tužene države prema tečaju važećem na dan namirenja:

(i) 3.650 EUR (tri tisuće šesto i pedeset eura) na ime nematerijalne štete, uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositelju zahtjeva;

(ii) 550 EUR (petsto eura) na ime troškova i izdataka, uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositelju zahtjeva;

(b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedeni iznos plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda;

5. *odbija* ostatak zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 26. ožujka 2009. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

André Wampach

zamjenik Tajnika

Anatoly Kovler

Predsjednik